

การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของครูที่มีต่อคุณภาพนักเรียน*

An Analysis of Direct and Indirect Effects of Teachers’ Transformational Leadership on Student Qualities*

กุลนรี ธนอมสุข (Kunnaree Thanomsuk)** ดร.อวยพร เรืองตระกูล (Dr.Auyporn Ruengtragul)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู 2) ศึกษาระดับคุณภาพนักเรียนด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข และ 3) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 288 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1,427 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีระดับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก 2) นักเรียนมีระดับคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับสูง และ 3) โมเดลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่มีต่อคุณภาพนักเรียน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า $\chi^2 = 66.77$, $df = 61$, $p = .29$, $GFI = .97$, $AGFI = .94$ โดยตัวแปรคุณภาพนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู ความผูกพันต่อองค์กร และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน มีค่าอิทธิพลขนาด เท่ากับ .51, -.75 และ .67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the level of teacher’s transformational leadership 2) to study the level of student qualities and 3) to develop and test the goodness of fit of the developed model of direct and indirect effects of teachers’ transformational leadership on student qualities, to the empirical data. The sample consisted of 288 upper secondary school teachers and 1,427 upper secondary school students in school under the jurisdiction of the Office of Basic Education. The research findings were: 1) Teachers had a high level of transformational leadership. 2) Students had a high level of student qualities. 3) The developed causal model of the direct and indirect effects of teachers’ transformational leadership on student qualities fitted the empirical data with chi-square goodness of fit test of 66.77 ;

*งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและความเห็นในรายงานผลการวิจัยเป็นของผู้วิจัยสกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

** มหาวิทยาลัย หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

df = 61; p = .29 ; GFI = .97 ; AGFI = .94. Student qualities received direct effects from transformational leadership, organization commitment, student's transformational leadership with magnitude of .51, -.75 and .67, all of which were statistically significant at the .05 level.

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คุณภาพนักเรียน

Key Words : Transformational leadership, Student qualities

บทนำ

การที่จะพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับนานาอารยะประเทศนั้นสิ่งสำคัญที่สุดที่ควรได้รับการพัฒนา คือ คน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2549) ได้ประกาศทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้เอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (พรศิษฐ์, 2549)

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการกระจายอำนาจไปยังสำนักงานเขตพื้นที่และสถานศึกษา (สพท.) ซึ่งมีนโยบายให้นำผู้บริหารในเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารในสถานศึกษารวมทั้งครูเข้ารับการอบรมเพิ่มความรู้เรื่องการบริหารจัดการด้านต่างๆ เน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาภายใต้

การบริหารในรูปคณะบุคคล ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นในองค์กรปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานที่เน้นคุณภาพและผลลัพธ์ที่เกิดกับครูและนักเรียน ซึ่งครูควรจะต้องมีการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานภายในโรงเรียนและมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายของสถานศึกษา ด้วยเหตุที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสำคัญในการบริหารงานในองค์กรต่างๆ Bass and Avolio (1999) ได้เสนอแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็นสมรรถนะของบุคคลในการ ทำให้ปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างให้ผู้ตามปฏิบัติ ตามแบบ ทำให้ผู้ตามมีความเป็นหนึ่งเดียวกันกับผู้นำโดยอาศัยวิสัยทัศน์และการมีจุดประสงค์ร่วมกัน ผู้นำจะสร้างแรงจูงใจให้ผู้ตาม กระตุ้นให้ผู้ตามสามารถจัดการกับปัญหาที่ตนเองเผชิญได้ พัฒนาความสามารถของผู้ตามในการที่จะตระหนัก เข้าใจปัญหาด้วยตนเองและคำนึงถึงความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวของบุคคลจะช่วยให้การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (ชาคริต, 2550)

หากครูผู้สอนมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับสูง จะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา โดยครูจะมีส่วนร่วมช่วยในการกระตุ้นและจูงใจให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายให้

บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดได้อย่างเป็นอิสระ กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะพยายามประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างของครู ซึ่งภาวะผู้นำจะมีความสำคัญในการพัฒนากระบวนการคิดและทักษะทางสังคมของนักเรียน และมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถ สถิติปัญญา พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง รวมถึงการมีทัศนคติในทางบวกต่อการเรียน (Chapman and Worsnup, 2006) ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนและเป็นผลให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น โดย Goddard, Hoy and Hoy (2000) เสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของครูและการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นของครู (collective teacher efficacy) ว่ามีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยที่ครูจะต้องมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) เสียก่อน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดยพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (social cognitive theory) ของ Bandura and Ross (1963) เป็นพื้นฐาน ซึ่งกล่าวว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองของครูนั้นจะมีส่วนช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จที่ตั้งไว้ ซึ่งหากครูผู้สอนมีทักษะในด้านการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนและโรงเรียน ก็จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้แบ่งคุณภาพของนักเรียนออกเป็นสองด้าน คือด้านพุทธิพิสัย (ด้านวิชาการ) และด้านที่ไม่ใช่พุทธิพิสัย ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ทักษะในการแสวงหาความรู้ ทักษะในการทำงาน ความรู้และทักษะที่จะเป็นตามหลักสูตร

สุนิสิย สุขภาพกายและสุขภาพจิต สุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรี กีฬา และความสามารถในการคิด ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพนักเรียนด้านเก่ง โดยจะพิจารณาจากการมีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ รักการอ่าน สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้ ชยัน อดทน สามารถทำงานได้อย่างมีความสุข ทำงานเป็นทีมได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร มีความสามารถในการจำแนกข้อมูล สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้ 2) คุณภาพนักเรียนด้านดี พิจารณาจากควมมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบ และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา ซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ 3) คุณภาพนักเรียนด้านมีความสุข พิจารณาจากการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป ร่าเริงแจ่มใส รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตัวเอง ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา มีความชื่นชมและเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬาซึ่งการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทั้งสามด้าน จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) โดยเป็นการพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้และทักษะความสามารถ อันจะนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

จากความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมา ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่มีต่อ

คุณภาพนักเรียน เพื่อทราบรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อตัวแปรคุณภาพของนักเรียน และเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหรือเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้แก่ครูผู้สอนเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้น เป็นผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนานักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพนักเรียน ด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข
3. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนและนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ใน 6 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงภายใน 4 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน ความผูกพันต่อองค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน และคุณภาพนักเรียน ตัวแปรแฝง ภายนอก 1 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู

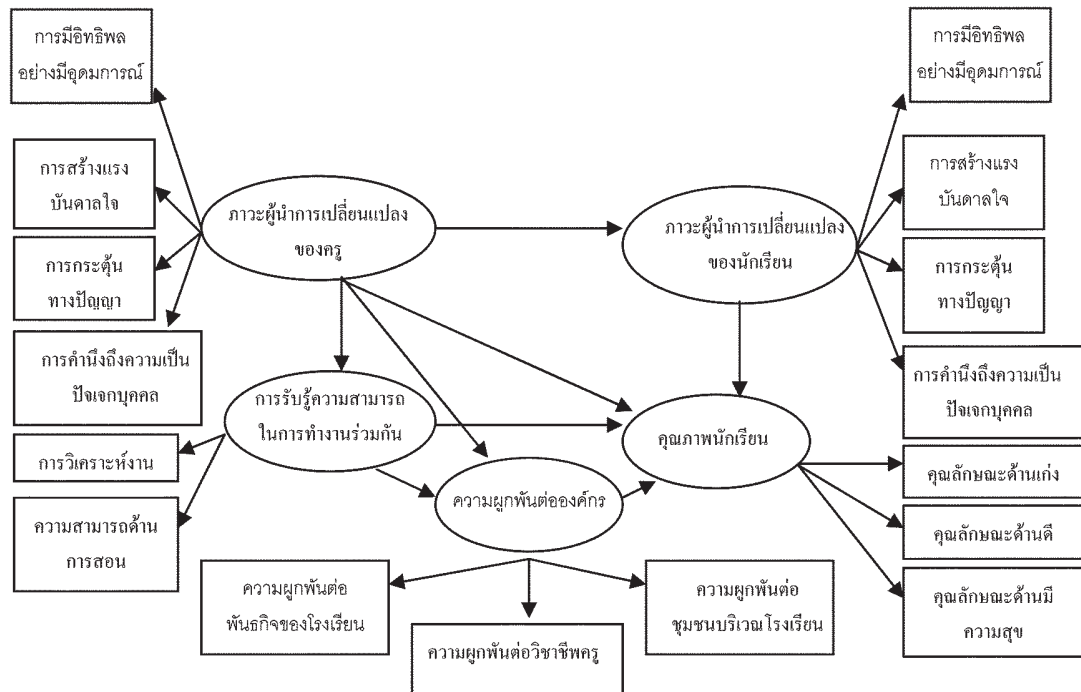
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดและทฤษฎี สามารถนำมาเป็นกรอบแนวคิด

ในการกำหนดตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนได้ โดยตัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษาประกอบไปด้วยตัวแปรแฝง 2 ตัว คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และ 2) คุณภาพนักเรียน ได้แก่ คุณภาพนักเรียนด้านเก่ง คุณภาพนักเรียนด้านดี และคุณภาพนักเรียนด้านมีความสุข จากการศึกษางานวิจัยของ Ross and Gray (2006) ที่ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยศึกษาผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันของครู ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และครูมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมสูงจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass and Avolio (1999) ที่กล่าวว่าหากครูมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูง จะมีส่วนช่วยในการกระตุ้นและจูงใจให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่กันนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะพยายามประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างของครู ภาวะผู้นำจะมีความสำคัญในการพัฒนากระบวนการคิดและทักษะทางสังคมของนักเรียน และมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถสติปัญญา พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง รวมถึงการมีทัศนคติในทางบวกต่อการเรียน (Chapman and Worsnup, 2006) ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนและเป็นผลให้นักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวคิดดังกล่าวมาศึกษาในบริบทของประเทศไทย เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวสนใจศึกษาเฉพาะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งถือว่าเป็นคุณภาพนักเรียนด้านเก่งเพียงด้านเดียว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลทางตรง

และทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียนตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548) ได้กำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยคุณภาพนักเรียนจะพิจารณาจากมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง จำนวน 7 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้และ

ผู้วิจัยเรียกโมเดลกรอบแนวคิดนี้ว่า โมเดลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโดยความสัมพันธ์ของตัวแปรและองค์ประกอบต่างๆ ดังแสดงให้เห็นกรอบแนวคิด ในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 โมเดลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่มีต่อคุณภาพนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationships) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ 4 ขั้นตอน (4-stage sampling) โดยขั้นที่ 1 ทำการสุ่มจังหวัดตามภูมิภาคละ 2 จังหวัด ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) รวมเป็น 12 จังหวัด ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มาจังหวัดละ 4 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองและโรงเรียนนอกเขตอำเภอเมือง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) รวมเป็น 48 โรงเรียน ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มครูผู้สอน

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาโรงเรียนละ 7 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) รวมเป็น 336 คน และขั้นที่ 4 ทำการสุ่มนักเรียน 5 คน ต่อครูผู้สอน 1 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) รวมเป็นนักเรียน 1,680 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งครูและนักเรียนเป็น 2,016 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งมี 2 ฉบับ แบ่งเป็น

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลครู มี 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ

อายุ ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอนประสบการณ์ในการสอน ซึ่งมีทั้งแบบตรวจสอบรายการและแบบเติมคำ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างและพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดของ Bass and Avolio (1994) จำนวน 24 ข้อ ด้านการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน ผู้วิจัยประยุกต์แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดย Goddard, Hoy and Hoy (2000) จำนวน 16 ข้อ และด้านความผูกพันต่อองค์การ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นโดยอาศัยแนวคิดของ Ross and Gray (2006) จำนวน 24 ข้อ โดยข้อคำถามทั้งหมดมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลนักเรียน มี 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น และผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ซึ่งมีทั้งแบบตรวจสอบรายการและแบบเติมคำ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งสร้างและพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดของ Bass and Avolio (1994) จำนวน 24 ข้อ และด้านคุณภาพนักเรียน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองโดยยึดตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจากมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548) จำนวน 20 ข้อ โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา และด้านคุณภาพนักเรียน จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในด้านความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องชัดเจนของภาษา ผู้วิจัยใช้ดัชนี IOC ในการให้คะแนน โดยพบว่าข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.40-1.00

2) หาค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค (cronbach's

alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความเที่ยงของแบบสอบถามฉบับของครูมีค่า .98 และแบบสอบถามฉบับของนักเรียนมีค่า .95 และค่าความเที่ยงของตัวแปรที่ต้องการวัดแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง .58 ถึง .92

3) ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL พบว่า โมเดลการวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู โมเดลการวัดการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน โมเดลการวัดความผูกพันต่อองค์การ โมเดลการวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน และโมเดลการวัดคุณภาพนักเรียนมีความตรงเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับแบบสอบถามครูกลับคืนมาจำนวน 288 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.71 ของครูผู้ตอบแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามนักเรียนกลับคืนมาจำนวน 1,427 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.94 ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Sk) ค่าความโด่ง (Ku) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) คะแนนต่ำสุด (Min) คะแนนสูงสุด (Max) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด ตัวแปรแฝงแต่ละตัว โดยใช้โปรแกรม LISREL การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่มีต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม LISREL

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น

เพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่ทำการสอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 21-30 ปี ส่วนนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด และนักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.00-3.49

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู

เมื่อพิจารณาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู พบว่าครูมีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูมีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจมากที่สุด รองลงมาคือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และครูมีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นทางปัญญาน้อยที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพนักเรียน

เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพนักเรียน พบว่า มีระดับคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีระดับคุณภาพด้านคุณลักษณะด้านมีความสุขสูงที่สุด รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านดี และนักเรียนมีคุณภาพนักเรียนด้านคุณลักษณะด้านเก่งน้อยที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์โมเดลอิทธิพลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่มีต่อคุณภาพนักเรียนที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) เท่ากับ 66.77 ที่องศาอิสระเท่ากับ 61 และระดับความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .29 ค่าดัชนีระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .97 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .94 ค่าดัชนีรากที่สอง

ของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือเศษ (RMR) เท่ากับ .0051 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างตัวแปรภายในแฝง โดยตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปร ความผูกพันต่อองค์กร ได้ร้อยละ 84 ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปร การรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันได้ร้อยละ 63 ตัวแปร ในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคุณภาพนักเรียนได้ร้อยละ 53 และตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนได้ร้อยละ 25

ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .79

ตัวแปรความผูกพันต่อองค์กร ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .61 รองลงมาคือตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .35 นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .28 สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อตัวแปรความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .89 รองลงมาคือตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน มีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .35

ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .50

ตัวแปรคุณภาพนักเรียน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรความผูกพันต่อองค์กรมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -.75 รองลงมาคือตัวแปรภาวะผู้นำ

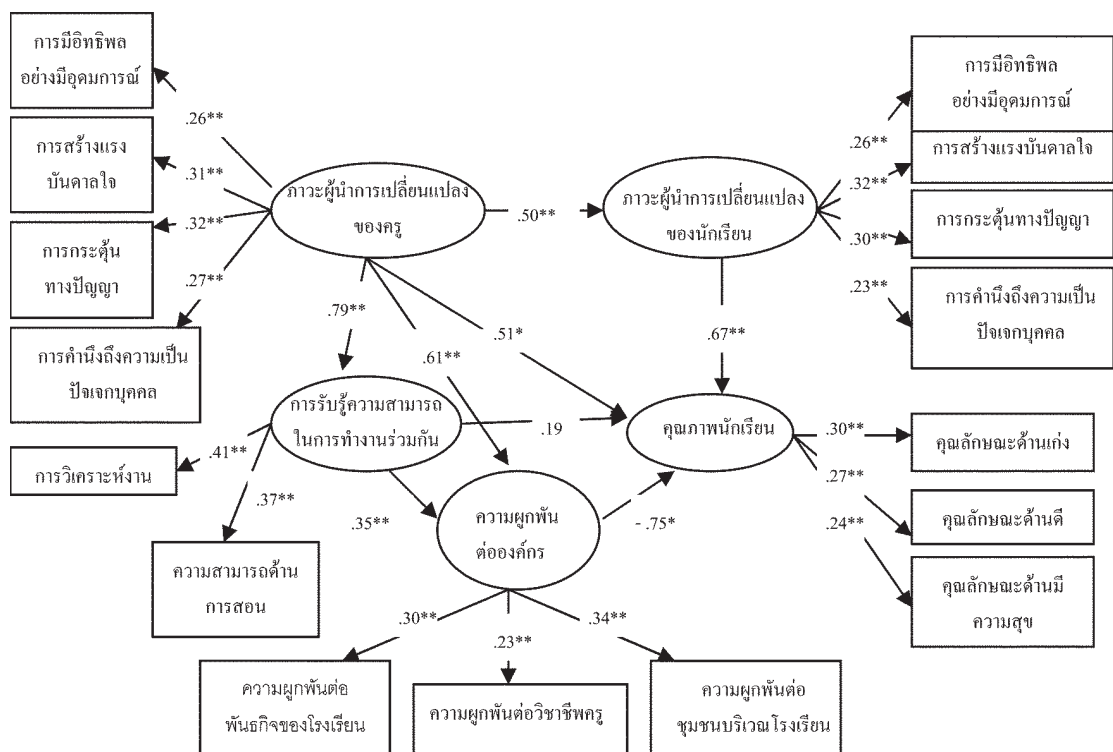
การเปลี่ยนแปลงของนักเรียน มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .67 และตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .51 สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อตัวแปรคุณภาพนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์กร โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ -.75 รองลงมาคือตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน มีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .67 และตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู โดยขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .32

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวกทั้งหมด มีค่าอยู่ระหว่าง .22 ถึง .89 โดยคู่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูกับความผูกพันต่อองค์กร มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .89 รองลงมาคือตัวแปรความผูกพันต่อองค์กรกับการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .84 และคู่

ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู กับ การรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .79 ตามลำดับ โดยรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังแผนภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูและคุณภาพนักเรียน

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครู	4.45	0.32	มาก
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.46	0.38	มาก
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.51	0.37	มากที่สุด
3. การกระตุ้นทางปัญญา	4.34	0.41	มาก
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.50	0.37	มากที่สุด
คุณภาพนักเรียน	4.07	4.21	สูง
1. คุณลักษณะด้านเก่ง	3.99	0.29	สูง
2. คุณลักษณะด้านดี	4.01	0.32	สูง
3. คุณลักษณะด้านมีความสุข	0.32	0.33	สูง

แผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของครูที่มีต่อคุณภาพนักเรียน

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่าครูที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูง จะส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกัน และมีความผูกพันต่อองค์กร โดยครูที่มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้อื่นทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่ในระดับมาก ครูเหล่านี้จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นให้บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี (2541) และ พรศิษฐ์ (2549) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถเสริมสร้างพลังครูเพื่อให้บุคลากรได้มีภาวะผู้นำ มีส่วนร่วมในการทำงานการบริหารงานในองค์กร และการทำงานเป็นทีม และการที่ครูมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็นการส่งเสริมให้เพื่อนร่วมงานเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเอง และพร้อมปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพเพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิชา (2547) ศิริพร (2548) ที่ว่าบุคคลที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้อื่นเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร สร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้อื่น รวมถึงเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานและผลงานขององค์กร และการที่ครูมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูง ยังส่งผลให้นักเรียนมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีคุณภาพนักเรียนสูงขึ้น โดยครูจะมีส่วนช่วยในการกระตุ้น และจูงใจให้นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่กันนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะพยายามประพฤติปฏิบัติตามแบบอย่างของครู ภาวะผู้นำจะมีความสำคัญในการพัฒนากระบวนการคิด และทักษะทางสังคมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิตนา (2536) ที่กล่าวว่าทักษะในการทำงานเป็นทีมส่งผลให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น

ได้อย่างมีเหตุผล ทั้งยังเปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ทำให้นักเรียนเกิดความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ และมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถ สติปัญญา พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง รวมถึงการมีทัศนคติในทางบวกต่อการเรียนส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chapman and Worsnup (2006), Gary (2008) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็นแรงผลักดันให้ครูเกิดการกระตือรือร้นในการพัฒนาคุณภาพและเทคนิคในการสอนเพื่อให้ระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีการรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับสูง จะทำให้มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับสูงขึ้น การที่ครูมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์งาน มีความเข้าใจในลักษณะงานที่ต้องทำ และสามารถเลือกใช้สื่อหรือทรัพยากรที่เหมาะสมกับงานการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นตนเองสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ เข้าใจถึงศักยภาพของตน เห็นคุณค่าในตนเอง ตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนและโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Crosswell and Elliott (2004) ที่พบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยการที่ครูมีความเข้าใจถึงลักษณะงานที่ทำ และสามารถเลือกใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม จะเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประสบความสำเร็จในการปรับปรุงนโยบายและแผนการดำเนินงานทางการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีส่วนทำให้นักเรียนภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเอง ทำให้นักเรียนเสียสละ อุทิศเวลา ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่โรงเรียนและนักเรียน รวมทั้งมีการแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อช่วยในการพัฒนาโรงเรียน รวมถึงมีการประสานงานระหว่างชุมชนบริเวณโรงเรียน และชุมชนแวดล้อมใน

การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยในการพัฒนานักเรียน ทางด้านวิชาการ ทางด้านสุขภาพอนามัย และสุขภาพจิตของนักเรียน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียน และผู้เรียนให้เกิดผลที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Ross and Gray (2006) ที่พบว่าครูที่มีความผูกพันต่อองค์กรด้านชุมชนบริเวณโรงเรียน มีการติดต่อประสานงานกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชนบริเวณโดยรอบโรงเรียน มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีความผูกพันต่อองค์กรสูงมีผลทำให้คุณภาพนักเรียนด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุขน้อยลง อาจเนื่องมาจากครูมีความพยายามที่จะพัฒนาตนเองทั้งในด้านการเพิ่มพูนความรู้และแสวงหาเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆ โดยการเข้าร่วมอบรม สัมมนา ในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพครูในด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองนโยบายของโรงเรียน ซึ่งทำให้ครูมีเวลาในการอบรม และดูแลเอาใจใส่นักเรียนไม่เต็มที่ และอาจทำให้เวลาในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในชั้นเรียนไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้านเก่ง ด้านดี และด้านมีความสุข ได้ตามมาตรฐานด้านผู้เรียนและการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2548) ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา (2535) ที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรในองค์ประกอบด้านนักเรียน องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน องค์ประกอบด้านครู และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร พบว่าคุณภาพนักเรียนด้านเก่งเป็นผลมาจากคุณภาพการสอนและการดูแลเอาใจใส่ของของครู

4. จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกันของครู ไม่มีผลต่อคุณภาพนักเรียน อาจเนื่องมาจากการรับรู้พฤติกรรมของครูและนักเรียนมีความแตกต่างกัน โดยที่ครูมีการวางแผนการสอนและการทำงานที่แสดงให้เห็นถึง

ความกระตือรือร้นในการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับสูง มีการกระตุ้นให้นักเรียนมีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน การพยายามแสวงหาเทคนิคการสอนที่แปลกใหม่มาใช้ในการพัฒนานักเรียน โดยครูผู้สอนอาจยังไม่มี ความเข้าใจในเทคนิคการสอนอย่างถ่องแท้ ซึ่งอาจมีผล ทำให้การใช้เทคนิคการสอนนั้นไม่มีความเหมาะสม กับความรู้ ความสามารถ หรือความต้องการของ นักเรียน ทั้งนี้ในส่วนของการบูรณาการความรู้จาก วิชาต่างๆ ให้มีความเชื่อมโยงกันโดยมุ่งเน้นให้นักเรียน เป็นศูนย์กลาง อาจทำให้นักเรียนบางคนเกิดความ ไม่เข้าใจ หรือนักเรียนอาจยังขาดทักษะที่จะประยุกต์ เอาความรู้ในแต่ละรายวิชามาใช้ ซึ่งอาจก่อกำหนดให้นักเรียน เกิดความรู้สึกกดดัน มีความวิตกกังวลในการปฏิบัติ ตนให้บรรลุผลตามความคาดหวังของครู ดังนั้น ทางที่ดีควรควรเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดและสภาวะ ทางจิตใจของนักเรียนทุกคน โดยที่ครูไม่ควรกดดัน นักเรียนให้ฝึกทักษะหรือทำกิจกรรมที่นักเรียนรู้สึก ว่าตนเอง ยังไม่มีความพร้อมที่จะกระทำ แต่ควรควรให้ ความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ เข้าใจถึงความต้องการ ของนักเรียน และควรควรมีการประเมินนักเรียนทั้งทาง ด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ เพื่อนำเอาข้อมูล ที่ได้รับมาศึกษาความต้องการและความแตกต่างของ นักเรียนแต่ละคน ก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการ เรียนรู้ด้านต่างๆ และมีความเหมาะสมกับความสามารถ ทางด้านร่างกาย สติปัญญาและจิตใจของนักเรียน โดย ครูต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตาม ความก้าวหน้าและพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานเพื่อ ให้เกิดการพัฒนาในตัวนักเรียนอย่างสูงสุด

5. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ สูงขึ้น การที่นักเรียนประพฤติตนในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม มีความมั่นใจในสิ่งที่ตนคิดและทำให้ผู้อื่น เชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองสร้างแรงจูงใจแก่เพื่อน นักเรียนให้มีความกระตือรือร้นและเกิดความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เปิด โอกาสให้แต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติงาน

ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มีความรับผิดชอบต่องานมากขึ้น รวมถึงสามารถวางแผนการทำงาน ปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา (2540) ว่าการที่ครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม และช่วยเหลือเพื่อน มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาเสริมสร้างทักษะเจตคติและพฤติกรรมที่เหมาะสมทั้งต่องานและผู้อื่น นำไปสู่การพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ (2550) ที่ว่าการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยการใช้กิจกรรมกลุ่มแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง และยังมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

รายการอ้างอิง

ชาคริต มานพ. 2550. การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แหมมณี และคณะ. 2536. การพัฒนาและการใช้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. โครงการวิจัยร่วมระหว่างภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

พงษ์ศักดิ์ ใจหาญ. 2550. การพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยการใช้กิจกรรมกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

พริษา. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของเจ้าหน้าที่บริษัท สยามสตีลอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรศิษฐ์ คำรอด. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารงานตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริพร คล้ายทิม. 2548. การวิเคราะห์อภิมานงานวิจัยปัจจัยเชิงผลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุจิตรา มงคลยุทธ. 2540. ผลการเรียนรู้และความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษที่ใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนันทา ประไพตระกูล. 2535. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรคัดสรรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมาลี ขุนจันดี. 2541. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเสริมสร้างพลังครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?t](http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139)
abid=139. วันที่ 5 มิถุนายน 2550.
- Bandura, A., Ross, D., and Ross, SA. 1963. A comparative test of the status envy, social power, and secondary reinforcement theories of identificatory learning. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 67, 527-534.
- Bass, BM., and Avolio, BJ. 1994. Improving organizational effectiveness through transformational leadership. *Tousand Oska: Sage*.
- Bass, BM., and Avolio, BJ. 1999. Two decades of research and development in transformational leadership. *European Journal of work and organizational psychology*. 8(1): 9-32.
- Chapman, DG., Toolsie - Worsnup, S., and Dyck, L. 2006. An analysis of the effect of student leadership in school. *Graduating paper for the degree of education, UBC., Vancouver, British Columbia*.
- Crosswell, L., and Elliott, B. 2004. *Committed Teachers, Passionate Teachers: the dimension of passion associated with teacher commitment and engagement*. [online]. Retrieved June 7, 2008 , from <http://www.aare.edu.au/04pap/cro04237>.
- Gary, A. 2008. *Transformational Leadership Practices of Teacher Leaders* [online]. Retrieved July 13 , 2008 , from http://www.academic leadership.org/empirical_research/412.shtml
- Goddard, RD., Hoy, WK., and Hoy, AW. 2000. Collective teacher efficacy: Its meaning, measure, and impact on student achievement. *American Education Research Journal*, 37(2), 479-507.
- Ross, JA., and Gray, P. 2006. Transformational leadership and teacher commitment to organization values: The mediating effect of collective teacher efficacy. *School Effectiveness and School Improvement*. Vol. 17, No.2, June 2006 : 179-199.
- Ross, JA., and Gray, P. 2006. School leadership and student achievement : The mediating effect of teacher beliefs. *Canadian Journal of Education*. 29,3 : 798-822.